

Értesítés
Társaságunk
székhelye
No. 24713/929.

10. Telefon: 18-66. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
désdíjak díjszabás szerint. Az „Új
KELET” a transilvaniai és banati
időközben egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeités utánnemességét csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Ára 5 lej

Kedd, 1937. július 20.

5697. ÉV. AV 12. XX. ÉVF. 161. SZAM

A nankingi kormány elutasító választ adott a japán kormány ultimátumára

Kínában általános, Japánban részleges mozgósítást rendeltek el. Peking körülzárása óráról-órára teljesebb

A szovjet készenlétbe helyezte távolkeleti hadseregét, Anglia és Amerika követői kijelentették, hogy nem fogják télenül nézni a kínai eseményeket

Tokióból Londonba érkezett hivatalos jelentés szerint a japán kormány tegnapi minisztertanácsán ultimátum elküldésére határozta el magát. Az ultimátum követeli a Kwantung-sereg vezetői és a Wangping és pekingi hatóságok által megkötött fegyverszüneti megállapodások haladéktalan megszüntetését, a mozgósított kínai hadsereg azonnali visszarendelését, a békeleltérítések helyreállítását és a kereskedelmi szerződések betartását.

A domei japán hírszolgálati iroda egyidejű jelentése szerint a mikádó elnöklété alatt megtartott államtanács határozata egyelőre nyolc koroszály mozgósítását rendelték el. Ugyanakkor rendeletileg intézkedtek oly irányban, hogy a hadipar kizárólag a vezérkar rendelkezésére álljon és felügyelet alá helyezzessék.

A pályaudvarokon a különvonatok, a kikötőkben a személyszállító gőzösök szárait helyezték készenlétbe.

Rendőri készültségek szállították meg a tokiói és yokohamai külföldi követéségek épületei előtti tereket és messzemenő intézkedéseket tettek a Japánban élő külföldiek élet- és vagyonbiztonságának megőrzésére vonatkozólag.

Egész Japánban rendkívül erős a háborús hangulat.

Az utcákon nagyarányú felvonulások és tüntetések zajlanak le. A körülhordott plakátokon a háboru megindítását követelik. A kormány az ideges és pattanásig húzott feszültség levezetésére békebeszámoló nyilatkozatot tett közzé, mely azonban a hangulatot egyáltalában nem befolyásolta.

Tokiói jelentés szerint a rendkívül háborús hangulat levezetésére a Kono-kormány hivatalos nyilatkozatot tett közzé, mely így hangzik:

„A japán császári kormány felelőssége tudatában kijelenti, hogy

távol áll tőle minden anneziós szándék.

Célja Észak-Kínának katonai ellenőrzés alá helyezése egészen a Sárga folyóig, hogy Mandzsukuói határait egy esetleges szovjet-japán konfliktus esetén biztosíthassa. Ezen cél keretén belül hajlandó a nankingi kormánnyal minden békés tárgyalásra. A Havas távirati iroda tokiói tudósítója Japán e célkitűzését mindenben igazolja. Jelentésében beszámol arról, hogy körkérdezt intézett nemcsak Tokió vezető politikusaival, de az ipari és kereskedelmi érdekeltségek vezetőihez is, akik mindezt az álláspontot hangsúlyozták.

Négyszázezer japán katona elindult Kínába

Tokióból jelentik, hogy arra a hírre, miszerint a nankingi csapatok megszállták Pasing-Fu városát és ott katonai repülőteret építenek ki, a japán kormány tiltakozó jegyzéket intézett Nankinghoz, de elrendelte ezzel egyidejűleg a mozgósított hadosztályok első csoportjának, mintegy 400 ezer embernek utbaindítását. A kínai kormány a tiltakozásra kifejtette, hogy ezen eljárásában halaszthatatlan államérintkezés és nem riad vissza az egész Hopei tartomány megszállásától sem.

Atnyújtották a nankingi kormány választ a japán ultimátumra

Sanghajból jelentik, hogy a nankingi kormány válaszájegyzékét a japán ultimátumra hétfő délután két órakor átnyújtották a japán követnek. A válasz jóllehet elutasító, lényegében a jegyzék megértő szel lemű.

Kínai katonai körökben megállapítják, hogy az északkeleti tartományokba 3500 japán katonát szállítottak San-Saj-Kuanból.

Egyébként szombaton egész Kínában elrendelték az általános mozgósítást. Óriási arányú csapatmozgások vannak folyamatban, melyeknek céljuk a Peking környéki területek teljes megszállása.

Kabagua nankingi japán követnek azon követelését, hogy szüntessék be a csapatmozgásokat, a nankingi kormány visszautasította és ragaszkodik ahhoz, hogy a Kwantung-sereg „békeleltérítési” csökkenessék, mely után hajlandó beszüntetni háborús intézkedéseit.

Ugyancsak a Domei iroda közli, hogy Kína rendkívül provokáló magatartása mö-

tónak nem adott nyilatkozatot. Rögtön Sungcsejuannak a vonatra való felszállása után hatalmas robbanás történt.

Mindkét részről lézasan folynak a harci előkészületek.

A kínai központi kormánynak a japán ultimátumra adott választ eljuttatták a japán követnek. A válasz kiemeli a központi kormány óhaját, hogy a konfliktus békés uton intéződjék el.

A nankingi kormány azonban kitart ama követelés mellett, hogy minden Észak-Kínában történt megállapodás csak a központi kormány hozzájárulása után válhassék érvényessé. A kormány egyben elutasít minden követelést, mely a kínai köztársaság területi, vagy szuverenitási jogát csorbítja meg.

Ennek minősítik a Hopei tartománybeli semlegességi öv szélesítési kísérleteit, valamint a kínai katonai parancsnokságok hatáskörébe való minden beavatkozást.

A központi kormány egyébként nem kapott még értesítést arról, hogy Sungcsejuan tábornok és a japán katonai hatóságok között bármilyen megegyezés jött volna létre.

Kínai hivatalos körökben a helyzet változatlanul súlyosnak ítélik meg.

A dolgok kialakulása attól függ, hogy milyen álláspontot foglal el Japán az átnyújtott kínai emlékirattal szemben. A helyzet végső tisztázását az elkövetkező két nap alatt várják.

Kétszázezer főnyire emelik a kínai hadsereg létszámát Észak-Kínában

Pekingből jelentik, hogy Sungcsejuan tábornok ma Csin-csinből Pekingbe érkezett. Érkezéséből egyes körök azt következtetik, hogy a lukuciaui incidensre vonatkozó megegyezést tegnap megkötötték. A sanghaji katonai körök véleménye szerint a Ho-Pejben állomásozó négy kínai hadosztály mellé még ötöt fognak koncentrálni. A kínai hadsereg létszámát kétszázezer főnyire emelik Észak-Kínában.

Lázás izgalom világszerte

Londoni jelentések arról számolnak be, hogy a drámai gyorsasággal fejlődő keleti események az egész világot lázas izgalomba hozták, mert az utolsó 48 óra jelentős híreiből megállapítható, hogy

egy kínai-japán háboru semmi körülmények között sem maradna pusztán a két államra szorított kérdés és hogy abba Anglia, Amerika és a Szovjet is beleszólnának.

Tokió egyelőre kifelé még mindig igyekszik az események jelentőségét csökkenteni, de ez a törekvése egyre sikertelenebbnek ígérkezik, mert

(Folytatása a 8-ik oldalon.)

VILAG TUKR

Az amerikai Egyesült Államok és Palesztina

Írta: VERMES ERNŐ

Azok, akik figyelemmel kísérték a Királyi Bizottság előtti kihallgatásokat, nem egy esetben meglepetéssel konstatalták, hogy a Royal Commission elnöke vagy tagjai az általuk felvetett kérdésre kapott válaszok nem mindegyikre reagáltak. Különösen meglepő volt, amikor Lenhard Stein, a Jewish Agency londoni jogtanácsosa, amugy is szenzációs vallomása folyamán, magának Lord Peelnek a mandátum megváltoztatásának lehetőségére vonatkozó kérdésére azt felelte, hogy: „Ehhez azonban Amerika hozzájárulása is szükséges.” Az elnök nem is bolygatta tovább a kérdést, de nem is reagált Stein nagyjelentőségű szavaira.

A be nem avatottak előtt ez a megjegyzés sejtetnie engedte egyrészt, hogy az Egyesült Államoknak valamelyes különleges szerepük lehetett Palesztina mandátumának Nagy-Britannia részére való átruházása körül, másrészt pedig, hogy Amerikában bizonyos mozgalom indult meg a Királyi Bizottság kiküldésének folyamánnyaként.

Aki a Balfour deklarációnak gyakorlati megvalósításával kapcsolatos eseményeket ismeri, az is csak annyit tudott eddig, hogy az Egyesült Államok történetében az első eset volt, hogy a szenátus és képviselőház egyhangú határozatot hoztak az 1922 június 30-i kongresszuson a Zsidó Nemzeti Otthont illetőleg. Hogy azonban mily fontos és beható tárgyalások eredményeként csak az Egyesült Államoknak volt köszönhető, hogy a mandátummal Nagy-Britanniát bízták meg, az a közvélemény, hogy előtt eddig ismeretlen volt.

Az amerikai zsidó szervezetek nevében dr. Stephen S. Wise (Cionista Föderáció), Rose G. Jacobs (Hadassa), Louis Lipsky (Keren Hajjeszód), Israel Goldstein (Keren Kajemeth Leisrael), Bernhard Fleener (Palestine Economic Corporation), Israel B. Brody (American Economic Committee for Palestine), és Julian W. Mack főbíró (Palestine Endowment Fund) ez év február 15-én egy memorandumot intéztek a Királyi Bizottság elnökéhez, amelyben bizonyítékokat hoznak fel arra nézve, hogy az Amerikai Egyesült Államok nemcsak politikailag, hanem gazdasági szempontból rendkívül fontos szerepet töltenek be Palesztinában. Ezért a memorandum aláírói nyomatékkal kérik, hogy „Nagy-Britannia teljes egészében feleljen meg azon kötelezettségeknek”, melyeket magára vállalt. A memorandum hatvanhatsz pontba foglalja azokat az eseményeket, melyek az aláírókat a petíció benyújtására készítették, a történelmi bizonyítékokat, amelyek Anglia szerepére a Zsidó Nemzeti Otthon létesítése és a mandátum elismerése körül döntő befolyással voltak, egyéb humanitárius intézmények, stb. javára és végül az ingatlanokba, ipari meg kereskedelmi vállalatokba investált jelentékeny tőkék részletezését.

Ez a bámulatos alapossággal megszerkesztett történelmi jelentőségű petíció mindezekig nem volt szabad, hogy nyilvánosságra kerüljön és jóllehet amerikai elvbarátain jóvoltából Tel-Avivban még ez év áprilisában betekintést nyerhettem a memorandumba, ígéremhez híven nem beszéltem és nem írtam róla mindezekig. Amerikai elvbarátaink azonban, akik nagy nyomonosságú néven vették, hogy Leonhard Stein a fenti kijelentést tette a Királyi Bizottság előtt, nem akadályozhattak abban, hogy a memorandumról, melynek

"OLLA"
 eloszt
100.000
 frankot a
parízi világ-kiállításán
 Önt is szívesen látjuk!
 „OLLA” kiállítási pavilonja, Pavillon de la Santé 24 B.

másolata a gyarmatügyi minisztériumnál is elfekszik, magamnak jegyzeteket ne készítsék és ezekből most, a Királyi Bizottság jelentésének kihirdetése után, a következőket közölhetem:

„Az 1917. november 2-i Balfour deklaráció arra kötelezte Öfelsége kormányát, hogy megkönnyítse a zsidó nép számára egy nemzeti otthonnak létesítését Palesztinában. Ezen deklarációt megelőzően Nagy-Britannia kereste és biztosította is magának az Egyesült Államok hozzájárulását. A Balfour deklarációban promulgált elveket a szövetséges és egyesült hatalmak elfogadták, azokat bekebeleztek egyrészt azon szerződésbe, amelyben Törökország lemondott a Palesztina feletti szuverenitásáról, másrészt a mandátumba, melyet a Népszövetség Nagy-Britanniára bízott és végül ratifikálták ezen elveket a Nagy-Britannia és az Egyesült Államok között, 1927 december 3-án kötött szerződésben. Nagy-Britannia megkapta az Egyesült Államok támogatását a mandátum pontjainak formulálásánál és ugyanakkor Amerika hozzájárulása volt szükséges az angol közigazgatás érvényességéhez Palesztinában. Nem lehetséges tehát semmiféle megváltoztatása a Balfour-deklaráció elvének, úgy amint azok a mandátumban lefektetve, akár interpretálás formájában, akár közigazgatási uton, akár bármily egyéb módon.

A mandátum elismerte a zsidó népnek történelmi kapcsolatát Palesztinával és a területeket, amelyeken újabb felépítse nemzeti otthonát ebben az országban. Ehhez képest a negyedik fejezet különleges intézkedést tartalmaz a Jewish Agency, mint az egész zsidó nép képviselőjét illetőleg.

Az Egyesült Államoknak van a legnagyobb számú zsidó lakossága a világ összes államai között. Felelősségérzetének tudatában és érdekeinek feltüntetéséeként az amerikai zsidóság hatalmas összegeket küldött Palesztinába adományok formájában és nagy befektetéseket is teljesített. Palesztina jelenlegi helyzetében az amerikai érdeklődés elmélyült és fokozódott, főleg az utóbbi hónapokban. Ez részben annak az érzésnek következménye, hogy azon ígéretek és kötelezettségek, amelyeket Nagy-Britannia a világháború alatt és később azon eseményekkel kapcsolatban magára vállalt, amelyek a mandátumnak Nagy-Britanniára való átruházásához vezettek, részben fogorognak.”

Kétségtelen, hogy a Királyi Bizottság e hó 7-én este nyilvánosságra juttott proposícióját az amerikai cionista szervezetek öt hónappal ezelőtt előterjesztett memorandum jelentős befolyással volt, de az is kétségtelen, hogy a világ zsidóságának Palesztina felosztása elleni tiltakozásában közvetlen és közvetett módon a legsúlyosabb az Egyesült Államok cionistáinak harminchatodolas vétója, amelyet röviden összefoglalva a fentiekben ismerttettem.

Lengyelország hivatalosan is Palesztina felosztása ellen nyilatkozott

Brodetzky professor és támadása a felosztás terve ellen, Goddard francia professor a mandátum lojalis végrehajtását sürgetti

London, július 19. A cionista Világszervezet executívájának tagja, Zelig Brodetzky professor Leedsben, óriási látogatottságu mitingen élesen állást foglalt a királyi bizottság javaslatai ellen. A Balfour-deklaráció, mondotta a szónok, 45.000 négyzetmérföld területre vonatkozott és Transjordánia elkülönítése után még mindig maradt 10.400 négyzetmérföld. Most pedig a királyi bizottság 1.900 négyzetmérföldet akar juttatni a zsidóknak, vagyis Palesztina egy ötödénél is kevesebbet. A zsidók semmiesetre sem járhatnak hozzá a zsidóállam tervezett határaihoz. Hogy is lehet hozzájárulni akkor, hogy például a Ruthenberg-művek a zsidó területtől lekapcsolhatatlanok? Nincs a világon önzértecs nép, amely hozzájárulhatna ilyen elintézéshez.

A nagybritanniai cionista föderáció executívája határozatot hozott, amely élesen viszáutastítja a bizottságnak azt az érvelését, hogy a mandátumot lehetetlen végrehajtani. Olyan területen, mely csak egy ötödét teszi a Balfour-deklaráció által ígértnek, megszűnik az ország fejlődésének az a tempója, amely olyan szépen indult. A javaslat tiltakozik egyébként a zsidó bevándorlás és letelepedés korlátozása ellen is.

„Adja vissza Anglia a mandátumot!”

Párizs, július 19. Justin Goddard szenátor, a France-Palesztina bizottság elnöke, nyilatkozott az angol királyi bizottság javaslatairól. Goddard többek között ezeket mondotta: „Csodálatos dolog, a profeciák mintha megvalósultak volna! Izrael királysága ismét felépült és az államok el fogják ismerni. Az esemény valóban nagyjelentőségű. Azt hishetnénk, hogy győzedelmeskedett az igazságra vetett hit. De a józan ész ágaskodik egy olyan politika ellen, amely elfogadhatatlan kereskedelmi objektumra aicsonyítja ezt a csodálatos feltámadást. A mandátum egész másképpen képzelte ezt. Fejlődést akart, azzal a céllal, hogy Palesztina végül elnyeri autonómiáját és azután alakuljon ki a zsidó nemzeti otthon. Teljesen képtelen és lehetetlen állapot volna, ha a tervezett határok megvalósulnának. A háborúság csak folytatódna. És hogy is képzelhető el zsidó állam Cion nélkül? Ez megölné a világon széjjelészórt nép gyönyört misztikumát. A brit mandátum betűje és szelleme ellen való merénylet történt. Nagy-Britanniának nincs más feladata Palesztina körüli, minthogy vagy végrehajtsa a mandátumot, amelyet rábíztak, vagy pedig — ha erre nem találja magát alkalmasnak — adja vissza a Népszövetségnek.

Természetellenes határok elorsvasztják a gazdasági életet

London, július 19. A legelőkelőbb angol gazdasági sajtó szintén a leghatározottabban ellenzi a királyi bizottság terveit. Az Economist rámutat a szomorú tapasztalatokra, amelyeket Irozság felosztásával értek el. Természetellenes határokkal a gazdasági életnek el kell sorvadnia. A két állam új függetlenségének elején elrontanak a dolgot, holott egy becsületesen végrehajtott mandátum hozzásegítene a két nép bensőséges és előnyös jóviszonyát.

A „Statist” című folyóiratban kihangsúlyozzák azt a furcsa helyzetet, ami a felosztás nyomán támadna. A zsidó bevándolás jelentősen korlátozódna, minthogy ilyen egészen pró államba a kapitálisták nem jönnek. A tökehiány pedig katasztrófát jelentene az új zsidó állam számára. A felosztás nem segítené azt a nagyértékű tranzit-kereskedelmet, amely ma még Palesztina egyik legjobb gazdasági tényezője. A zsidókérdésnek ez az elintézése semmiesetre sem jelent valamelyes megoldást.

London, július 19. Weizmann professor, a cionista világszervezet elnöke meglátogatta a napokban Raczinszki lengyel követet, akivel alaposan megbeszélte az angol királyi bizottság Palesztinát felosztó javaslatait.

Az angol alsóházban Ormsby-Gore gyarmatügyi miniszter közölte, hogy a királyi bizottság Palesztina-jelentését elküldték az Egyesült Államok kormányainak. Erre szükség volt és pedig az angol-amerikai egyezmény miatt, amelyet annakidején kötöttek meg a Palesztina-kérdésben.

Lengyelország a felosztás ellen

Varsó, július 19. Lengyel politikai körök a királyi bizottság jelentéséhez a következőkben foglalnak állást: A lengyel kormány — mondotta egy a kormányhoz közelálló politikus — mindig is szimpátiával nézte az egyes népek önállóságra való törekvését. Különös rokonszenvvel nézte a cionizmust, amelynek célja Palesztina újrajépítése a zsidó tömegek letelepedése érdekében. Lengyelországot érdekel is hozzáfűzük ehhez, amit különböző alkalmazkork kifejezése is juttatott a nemzetközi fórumok előtt.

Palesztina felosztását csak akkor lehetne üdvözölni, ha ez egy független zsidó állam kialakulását ténylegesen elősegítené. A kis terület azonban az újrajépítést rendkívül módon korlátozná. A tervezett határok nagyon is kedvezőtlenek a zsidóknak. Az első években talán még behozhatnák nagyobb bevándorló tömegeket, később azonban már nagyon korlátoznák, vagy talán be is kellene szüntetni ezt. Nincs lehetőség elasztikus fejlődésre ha a tervek megvalósulnak.

Kigyulladt és lezuhant Piccard professor sztratoszféra-léggömbje

A professor ejtőernyővel mentette meg életét

Newyork, július 19. Rochesterben (Iowa állam) Piccard professor, az ismert sztratoszféra-repülő újabb felszállást kísérelt meg. Légűhóját 80 kisebb léggömb emelte a magasba, mert a professornak az volt a terve, hogyha ez a kísérlet sikerül, 2000 kis léggömbbel emelteti fel a magasba ballonját és ezzel 24 ezer méteres magasságra emelkedik. Mintegy 3500 méteres ma-

gasságban azonban a hidrogénnel töltött léggömb kigyulladt és minden felszerelésével elégett. A professor, amikor látta, hogy légűhója menthetetlen, ejtőernyőjével kiugrott és szerencsésen földet ért. Az újságíróknak azonban nem volt hajlandó semmit sem nyilatkozni balsikerű vállalkozásáról és további terveiről.

Művészi Lakberendezés
SZÉKELY ÉS RÉTI
 BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREŞ
TERVEZÉSÉBEN
 KIVÁNTATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

Ismét szigorú nyelvvizgára állítják a CFR kisebbségi tisztviselőit

Az eddigi eredményeket nem veszik figyelembe

Bucuresti, július 19. (Az Uj Kelet tud.) A CFR kisebbségi alkalmazottai körében nagy feltűnést tart számot az a hír, hogy az államvasutak újabb román nyelv vizsgát írnak ki. A CFR-nél ma is sok száz kisebbségi alkalmazott van és így a nyelvvizsga az állami alkalmazásban még maradt kisebbségieknek már alaposan megfoglyatkozott rétegét éri. A vizsgát szeptemberben tartják és azon meg fognak jelenni az összes tisztviselők, forgalmisták, mesterek és munkások, akik nem ismerik eléggé a román nyelvet függetlenül attól, hogy azelőtt sikerrel tették le a vizsgát, vagy sem. Nem jelentkezhetnek a vizsgán az elbocsátott vagy az elbocsátás alatt lévő tisztviselők. A vizsgákat az egyes kerületi igazgatóságokon tartják és szeptember végére fejezik be. A vizsgára jelentkezőknek nincs joguk ingyenjegyre az odautazáshoz csak a szabályzatban megállapított kedvezményre. A személyzetnek az a része, melynek munkájához a román nyelv írásban és szóban bírása szükséges, írásbeli és szóbeli vizsgát is tesz és mindkét vizsgát egyenlő szigorral vezetik le. A személyzet ama része, melynek munkája-

hoz nem szükséges az írás, mint a b. és c. személyzeti táblázatokban alkalmazottak, szintén kötelezővé tesszik az írásbeli és szóbeli vizsgát, de a két eredményből nem számítanak átlagot, hanem a két vizsgáról külön-külön mond véleményt a bizottság.

Féldolai hűdésben szenvedő betegeknek igen nagy megkönnyebbülést szerez reggelenték egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviz, mert anélkül, hogy a betegnek a legcsekélyebb mértékben is erőlködni kellene, a beletet alaposan kitisztítja és az egész anyagcsere elmozdítja. Az orvosok ajánlják.

Pályázati hirdetés

A blaji ort. izr. hitközségnél sámesz-melamed állás kerül betöltésre. Pályázhatnak ort. vallásos életű, megfelelő képzettségű egyének, akik a sámeszi és tanítói összes teendőket el látni képesek, jó előmádkozók és hajlandók az elhunyt sámesz 13 éves leányát nőül venni. Csak meghívottak jöjjenek, utiköltség csak a megválasztottnak térítetik vissza.
 Pollák Mór, hitk. elnök.

HITL

A né

Konrad Heiden német Hitler életrajzírója, biográfiaja sok port vadást ért meg és mind fordították, egy másod meg a művét. Címe:ropa. A zűláchi Europa. Az első kötet lépésérté Heitert Braunau kétes szárnázásán kezdte, a bécsi küzködő a zsidó báró Schossber heiyérel volt a szalmás az 1934 június 30-án val végezte. Ezuttal az krónikát ír. Egyes rész össze Europa és Német Azokat, amelyek vilá Vezér problematikus közelebb visznek ellen kének megismeréséhez. értéséhez ez a könyv. Ezzel maga Heiden is feketéllik a könyv élet Denn em volkommene gleich geheimmisssvoll fü Hitler lelke annyi c cselekvésének annyira letekhez, amiket a be Kampf-jában csapra v hangulatain és lehető az állásponjtja és mit t rendszerbe elskatulyáz

Hitler Európá akar avo

Mindenesetre van né amihez Heiden mindeze Hitler Németo szág ve révé szeretne avanszár itéli meg az európai h omlást áhit és azt remé gépezett nevelt népe a felségíteni. Esetleg új Olyasféle újrajépítésre, a börtönöket te-emt. Mer sége Európának. Elveti den terv és kertész né terjed, egy-e szebben egység eszméjét. Nem a peinek egyenlőségéről, den embert szabadság il jét a mai Németország formálni. A maga jól nek élen abszolgorbba a többséget. Is Hitler vébb Heiden — tükörke Az embeiség sokra vit ciális élete azonban még a kiáltó ellentét meg idegzetét. A szociális olya elől a felelőtlenség a társadalmi irányításá aki keménymarkunak, nek játsza ki magát, ig tetlen és pipogya. Az e sége hirta életre ezt emboriség feigygyulás teni!

Milyen módszer

A Heiden könyve rész bölcsekedés az eszmény krónikai rész van inkább akár az osztrák néci-for a Hindenburg végrende cíkokat festi; akár a mö Németországot meghód porta, rendőférgényneinek akár a hadsereg és a n tezi, vagy leírja, hogy Hitler a tábornoki kar v terület megszállására: nyujt egy a rendszerbe szemponjtából. Az elmé ran keresetten homá erőszakoltak. Az is meg tet, majdnem utszűli ig felfedező diadalmas arc

Az ausztriai

Az Ausztriáról szóló eredeti terjedelmében. dány számol a bécsi h gével és a törvényték szűböt sok mindent, ar hánytalanul bennefogla csonkítottan is pompás amely az eseményeket emeli. Csak egy példát 40—50 főnyi náci csapa Gépfegyve-ekkel és kézi

Az ígéret földje
A KEREN HAJJESZŐ
NAGY PALESZTINA BESZÉLŐ FILMJE
 A Palesztina-film erdélyi előadása
A hatalmas sikerű film folytatja erdélyi körutját!
 DEVA: Julius 20-án, kedden a Városi Mozdóban!
 A film előtt Löbl Lajos (Temesvár) tart bevezető előadást.

HITLER, EURÓPA ELLENSÉGE

A német vezérségből Európa vezérévé akar avanzsálni Hitler Adolf

Bécs, július 16.

Konrad Heiden német publicista, Adolf Hitler életrajzírója, akinek a Vezérrel írt biográfiája sok port vert fel, témédék kiadást ért meg és minden művelt nyelvre lefordították, egy második kötettel töltötte meg a művét. Címe: Ein Mann gegen Europa. A zsidó Európa adta ki.

Az első kötet lépésről lépésre nyomon kísérté Hitler, Braunaun, a családi bajain, a kétes származásán, az iskolai kudarcain kezdte, a bécsi küzkódéseivel folytatta — itt a zsidó báró Schossberger éjjeli menedékhelyének volt a szalmazsákra járója Hitler — s az 1934 június 30-ának tömegmészárlásával végezte. Ezután azonban nem hízogtalan krónikát ír. Egyes részleteket emel ki mindössze Európa és Németország történetéből. Azokat, amelyek világhírességet derítettek a Vezér problematikus jellemére és amelyek közelebb visznek ellentmondásokkal teli lelkenek megismeréséhez. Kulcsot a Hitler megértéséhez ez a könyv sem képes nyújtani. Ezzel maga Heiden is tisztában van. Ezért feketélték a könyv élén az a Cöthe-citátum: Denn ein vollkommener Widerspruch bleibt gleich geheimnisvoll für Kluge wie für Toen. Hitler lelke annyit ellentmondással teli, a cselekvésének annyira semmi köze az elméletéhez, amiként a beszédeiben és a Mein Kampf-jában csapra ver, annyira a pillanat hangulatán és lehetőségein mulik, hogy mi az álláspontja és mit tesz, hogy nem lehet rendszerbe eiskatulyázni.

Hitler Európa vezérévé akar avanzsálni

Mindenesetre van néhány végső konkluzió, amiből Heiden mindezek ellenére is elérkezik. Hitler Németország vezéréből Európa vezérévé szeretne avanzsálni. Pessimistlikusan itéli meg az európai helyzetet, teljes összeomlást áhit és azt reméli, hogy precíz katonai gépezetté nevelt népe a romok tetejére fogja felségeit. Esetleg újépítésre is gondol. Olyasféle újépítésre, amely kaszárnyákat és börtönöket telet. Mert Hitler esküdt ellensége Európának. Elveti az eszmét, amely minden embert szabadság illet meg. Európa jövőjét a mai Németország képe akarná megformálni. A maga jól szervezett kisebbségnek élén abszolutizmusba akarja kényszeríteni a többséget. És Hitler — morfondirozik tovább Heiden — tükörképe a mai embernek. Az emberiség sokra vitte technikailag. A szociális élete azonban még teljesen primitív. Ez a kiáltó ellentét megtéptáta a mai ember idegzetét. A szociális építés feladatának sulya elől a felelőtlenség menekül. Atenged a társadalmi irányítását néhány legénynek, aki keménymarkunak, céltudatosan cselekvőnek játsza ki magát, igazában azonban tehetetlen és pipogya. Az emberek kétségbeesettsége hívta életre ezt a Vezér-típust és az emberiség felegyűlülése fogja megsemmisíteni!

Milyen módszerekkel dolgozott Hitler

A Heiden könyve részben krónika, részben bölcselkedés az események felett. Nekem a krónikai rész van inkább kedvemre. Ebben, akár az osztrák náci-forradalmat írja le, akár a Hindenburg végrendelete körüli machinációkat festi; akár a módszert, amellyel Hitler Németországot meghódította és aztán letiporta, rendőrfegyverekkel csizmái alá vetette; akár a hadsereg és a náci paktumát részletezi, vagy leírja, hogyan szánta rá magát Hitler a tábornoki kar vezetője ellenére a rajnai terület megszállására: mindig tökéletesen nyújt egy a rendszerbefoglalás, mint a stílus szempontjából. Az elmékedéseivel viszont gyakran keresetlen homályosak s majdnem mindig erőszakoltak. Az is megcsik, hogy közismert, majdnem utolsó igazságokat talál fel a felfedező diadalmas arcával.

Az ausztriai intervenció

Az Ausztriáról szóló részt nem ismerem az eredeti terjedelmében. A hozzám került példány számol a bécsi hatóságok érzékenységgel és a törvényszék parancsával, s kiküszöbölt sok mindent, ami a svájci kiadásban hiánytalanul bennefoglaltatik. De így, megcsontítottan is pompás és több részlete van, amely az eseményeket a jelkép magasságára emeli. Csak egy példát: Kollerschlagnál egy 40-50 főnyi náci csapat lépte át a határt. Gépfegyverekkel és kézi gránátokkal volt fel-

fegyverkezve. Az egyik náci legény Hözl vámtiszt felé rohan. Hiszen mi jóbarátok vagyunk, — kiáltja feléje és átöleli. A kezében tör van. Ölelés közben mélyen beledöfi a vámtiszt testébe. Hözl belehal a sérüléseibe... Eféle ölelés várt egész Ausztriára.

Az osztrák puccs Heiden szerint a Hitler legényebb akciója volt. Diadalmas úrként akart visszatérni a hazájába, amelyből kolduló vándorlegényként távozott. A kísérlet politikai veszedelmei sem tudták megfékezni.

Csak akkor fuj takarodót, amikor az olasz öklől már közvetlenül az orra alatt hadonászik. Ekkor aztán megszületik a Papezhez intézett levele, amely egyszerűen elitel minden beavatkozást egy idegen állam ügyeibe és hangsúlyozza a kormány ártatlanságát. Teszi pedig mindezt több mint egy esztendő hivatalos kampány után, amely bombákkal és rádiószózatokkal, az osztrák kancellár meggyilkolásával és legionarius hordák felfegyverzésével rohamozta meg ezt a kicsi államot.

Hitler változó fellegősége a zsidókról

Ez az epizód a Hitler igazságszeretetét jellemzi. Egy halom más adat az eskünek értéke és világi rá. Folytonosan variál a zsidókról hirdetett fellegősége is. A két szélső pont a Mein Kampf állásfoglalása és az 1936 november 9-iki beszéd. A Mein Kampf háborzongató részleteket tud a zsidók savaságáról, amellyel az egész világot behálózzák. Viszont a müncheni beszéd a földkerekség legutóbbi nációjának minősítette a zsidókat. A melleszében is nagy a Vezér. Egy lengyel újságíró megkérdezte tőle, hogy a mult nagy szellemei közül melyek hatottak a leginkább az elméletére. Válasz helyett vég nélküli fecceséget kapott, amelynek semmi értelme. De — kérdezi Heiden — hogyan beszélhetett volna Hitler a mult szellemi nagyságairól,

Országszerte ellenőrzik a prefektusok és polgármesterek négy éves gazdálkodását

„Tiszta helyzetet” akar maga mögött hagyni a Tatarescu-kormány

Bucuresti, július 18. (Az Uj Kelet tud.) Néhány hónap óta az összes prefekturákon és a városi háztartásokban süri inspekciónak folyik. A közigazgatási felügyelőket kerületekre osztva szétküldte a kormány az országba, hogy a megyei és községi gazdálkodást verifikálják. Egyes helyeken meglepő következményei voltak az inspekciónak, így Botosaniban is, ahol a rosvancsolás nyomán börtönbe került a város polgármestere. A kormány az a szándéka, hogy „tisza helyzetet” hagyjon maga után. Négy éven keresztül a liberális megyei és városi urak intermáris bizottságokban a választott tanácsok ellenőrzése és a központ felügyelése nélkül szabadon gazdálkodhattak. Most azonban közledek a kormányváltozás kikerülhetetlen terminusa. A kormány nem akarja, hogy utódja súlyos szabálytalanságokat fedezzen fel és ezekből politikai tőkét kö-

vácsoljon a liberális párt ellen. Kormánykörökben a Tatarescu-rezsim hervadhatatlan érdeméért könyvelik el ezeket az inspekciónkat. A miniszterelnök környezetében hivalkodva beszélnek arról, hogy Tatarescu kormányzása nem a párt-hívek kiegyítésében élte ki magát, hanem a közérdekű megvalósításokra helyezték a fősúlyt. A közigazgatási felügyelők most azt kutatják, hogy az alárendelt közegek mindenütt tiszteletben tartották-e azt a direktívát, amelyet Tatarescu kormányzásának adott. A prefekturák és primáriák után a főváros kerületei következnek sorra. A központi városokhoz gazdálkodását már ellenőrizte a legfőbb számvevőszék és ezt teljesen rendbenlévőnek találta. Mindennütt, ahol szabálytalanságokat találnak, a kormány példás szigorral fogja a bűnösöket szankcionálni. Legalább is így mondják ezt Tatarescu környezetében.

Select mozgó **Ma és holnap**
M. 24
 (Képek egymásközt)
 Izzalmas kémifilm, főszerepekben:
HERBERT MARSCHAL és GERTRUD MICHAEL.

A temesvári ügyvédi kamarában is megkezdődött a kisebbségi ügyvédek kizárása

Felfüggesztették dr. Kormos Lajost és felváltá az eljárás dr. Ungár Adolf ellen

Timisoara, július 18. (Az Uj Kelet tud.) A temesvári ügyvédi kamara az első közé tartozott, amely politikai színezetében és a kisebbségi ügyvédekkel szembeni magatartásában igyekszik az Istrate Micescu-féle rendszert lemásolni. A zsidó ügyvéd-jelöltek felvételénél hasonlóképpen a legkülönbözőbb kifogásokkal élnek, a zsidó ügyvédek véglegesítése jelentéktelen formai hibákon csúszik meg, sőt utóbb sor került kizárásokra is. Szélső jobboldali elemek röviddel ezelőtt beadványt terjesztettek a kamara vezetősége elé, amelyben dr. Ungár Adolf és dr. Kormos Lajos ügyvédek kizárását kérték. Ungár a kamara

prodékánja volt és jelenleg is a Magyar Párt bánáti tagozatának ügyvezető elnöke, Kormos Lajos pedig régi tagja a kamarának. Ungár Adolf ellen a forradalmi időkben vitt szerepével kapcsolatosan az elmúlt évben gyilkossági pert inszenáltak és le is tartóztatták, a bünygyi eljárás azonban nem vezetett eredményre. Most a forradalmi vádak alapján Ungárnak a kamarából való kizárását követelik a jobboldali ügyvédek. Ugyancsak kizárást követelnek dr. Kormos Lajossal szemben is, aki ellen az a vád, hogy Aurel Neagu vizsgálóbírói titkárt meg akarta vesztegetni. A kamara vezetősége péntek dél-

amikor senkit sem ismert közülük. A tenger-nyire dagadt beszédeiben és a Mein Kampf-ban nincs egyetlen klasszikus idézet. A német kardtól, amely az emberiség feje felett lóg, nem fél Heiden. A fegyverkezés ellenfegyverkezést váltott ki, a németek előnye egyre fogy. Különben is a háborukban nem a megindulás idejének felkészültsége a döntő, hanem az egymással szembekegyült országok kapacitása. E tekintetben pedig Németország nem bírja a versenyt. A német vezérkar meglepetésszerűen akar tehát támadni és gyanos ki akarja csikarni a döntést, mert tudja, ha a harc elhúzódik, veszített ügye van. A legutóbbi évek tapasztalatai, az abessziniai, a spanyolországi tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a gyenge ellenfél is el tudja huzni a harcot, késleltetni képes a döntést. Ráadásul Németországnak háboru esetére belső förrongásokkal kell számolnia, míg a demokráciák ellenállóképesége a harc folyamán csak nő, amint ezt a világháboru példája is mutatja. Heiden dűrsen látja a jövőt: a demokrácia, a szabadságjogok megnövekedését véli a láthatóan felragyogni. (t. 1.)

után ülést tartott, amelyen hat szavazattal négy ellenében, egy tartózkodás mellett felfüggesztették Kormos Lajost és eltiltották hivatása gyakorlásától mindaddig, amíg a vizsgálat vele szemben befejezést nyer.

Ezután áttértek Ungár ügyének letárgyalására. Dr. Spiridon Iorgulescu ügyvéd referátumában rámutat arra, hogy Ungár Adolfot a vizsgálóbíró vádirata kettős gyilkosság és hamis tanúzásra való felbujtás címén küldi bíróság elé. Ungár irásban válaszol az ellene felhozott vádakra, amelyeket alaptalanoknak minősített. Dr. Liviu Cigareanu dékán szólalt fel ezután, rámutatva arra, hogy a maga részéről nem szavazhat Ungár kizárása mellett, miután ez prodékáni minőségében hosszú ideig munkatársa volt a kamara vezetésében. Cigareanu ennél fogva visszautasította önmagát és elhagyta a dékáni széket. Helyét Abrudán Brudariu foglalta el, aki Ungár Adolf felfüggesztését kérte. A kisebbségi tanács tagok tiltakoztak ez ellen, majd elhagyták az ülést. A vezetőség így határozatképtelenné vált és ezért az ülést péntekre halasztották el.

— Lemondottak Amelia Earhardt megtalálásáról, Honoluluból jelentik: Az amerikai flotta admirálisja minden reményét elvesztette Amelia Earhardt megtalálására. A kutatást félbeszakították.

Gyógyfürdők metropolisa
3-hetes pausálkúra Budapesten
 Vizummentes beutazás Magyarországra 50%-os kedvezmény a MAV vonalain. Gyógyszállodai lakás, teljes ellátás, illetékek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, körjáratok és további árengedmények. Lejben fizethetők az
„Europa”
 Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat összes irodájában.
CLUJON „EUROPA”-ECONOMIA,
 Piața Unirii 23.

A resicai halottgyalázás nyomában

Látogatás Resicán, ahol egy zsidó halott meggyalázása gyászba döntötte a város zsidóságát

Resica, július 19. (Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Ha odáig merészkednek, hogy behatolnak a temetőbe, kiásák és eldobják a holttestet, ha a kegyelet legkisebb megrendülését sem érzik, amikor ilyen szörnyűséget követnek el: mi várhat az előkről? ...

Ez a kérdés vetődik fel ezen a vidéken minden zsidóban. Fel és alá sétálunk Resica utcáin. Ismerősökkel és ismeretlenekkel kerülünk össze és mindenki ezzel áll elő. Előlről halljuk, ki tudja hányadszor a hajmeresztő történetet és végül mindenki így sugja: ... "ne mondja, hogy bármit is hallott tőlem. En itt élek, én pedig hónapok óta elutaztam..."

Azt is mondhatnám, hogy pánikhangulat van. Rossz időket élünk, az emberek nem mernek tiltakozni sem. De a bőbeszédűek szívesen állnak rendelkezésünkre, elmondják, tulajdonképpen mi is történt és hogyan történt.

A fiát látogató apa

Klein József a tragédia „szenvédő hőse”, akinek érzéketlen teste mitsem érzett már a rajta elkövetett szörnyűségen, petrozsényi kereskedő volt. A tavaszon költözött Petroszényből Resicára, Klein Lajos doktorhoz, aki népszerű ügyvéd a városban. Klein József ötvenhat évét meghazudtolóan fürgé és friss öregember volt. Jól ismerte magát fiánál, aki a bányászi zsidó életet ismert a kiemelkedő alakja, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyesportjának az elnöke. Klein József nyugalmas életet élt fiánál élve. De július 25-ről 26-ra virradó éjjel a halál ragadta magához a nyugalmat kívánó öreg urat. Vacsora után kényeztetésére ment és mikor éjfél tájban hirtelen felébredt, összesett az uccán. Aggrieved állapotban meg és a reggeli órákban Klein József meghalt.

Június 27-én temették el nagy részvétel mellett. Klein Lajos dr. tisztelői és barátai adták meg a végtisztességet a váratlanul elhalt öreg urnak.

Szörnyű látvány a temetőben

Két hét múlva fedezték fel a merényletet. Vasárnap, július 11-én *Deutsch Ferenc* papirkereskedő egy közműves társaságában sétált ki a temetőbe, hogy rendezze hozzátartozóinak sírját. Itt remüléssel vette észre, hogy az egyik sírt kibontották s füstfellegek törnek ki belőle. Látta, hogy Klein József sírját szentségtelenítették meg és gondolkodás nélkül rohant a városba, hogy Klein Lajos ügyvédnek a történetet elmondja.

A továbbiakról már maga Klein József tájékoztat bennünket.

Ami a fia tud...

— *Deutsch Ferenc* vasárnap a kora reggeli órákban jött hozzám a borzalmas hírről. Az első percben nem akartam hitelt adni *Deutsch* szavainak, azt hittem, hogy rossz tréfát űz velem. De csak rá kellett pillantanom *Deutsch* arcára és látnom kellett, hogy a történet igaz. A rendőrségre rohantam és amennyire lelkilápotom megengedte, összefüggően próbáltam beszámolni a történetről. Az ügyeletes rendőrtiszt is hitetlenkedett. Rövid idő múlva a hatóság emberekkel együtt a temetőbe mentünk. *Edesapám sírját felbontották, a földet kiásták, majd a gonoszteremtők levették a koporsó fedelét és a holttestet szabadon hagyták. Ezután leöntöttek petróleummal és a közelbi görögkatolikus temetőből nagy rakás szénát hoztak, melyet ugyancsak a hullára dobtak és azután máglyát gyújtottak a holttestből.*

— Annyi lelkierőm nem volt, hogy a sír közelébe lépjek és edesapám szénáégett holttestét megtekintsem. Csak annyit láttam, hogy a sírból még mindig füst tör ki és kísérőim szerint a hulla borzalmas állapotban nyújtott.

Elhunyt tud Klein Lajos ügyvéd a történetéről. Megkérdezzük tőle, gyanakodnak-e valakire.

— És ha gyanakodom? Tudok-e bizonyítani? Közvetett uton már ugyanis felleltem a gyilkost, jó lesz, ha nem piszkálgatom a dol-

got, jobb lesz, ha hallgatok, mert én huzhatom a rövidebbet...

A jóhiszemű feltevés

Sokszor mondó vallomás. De nem az egyetlen. Az emberek tartózkodnak. Mégis néhány véleményt sikerült meghallgatnunk. Egyesek szerint hihetetlen, hogy a legvadabb antiszemita is kéthetes holttest kiásására és felgyújtására vetemedne. Talán babonás emberekről van szó, akik így akarnak a rossz szellemektől megszabadulni. *Resica* környékén többször előfordult,

Betegség esetén először a lázat kell leküzdeni!

— „39 fok!”
— „Mit tegyek doktor ur?”
— „Alkalmazzon egy **Carmol**)-os bedörzsölést és megszabadul a láztól.”

*) **Carmol** a legjobb bedörzsölőszert megfűlés, grippe, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Árát üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerüzletekben és drogeriákban.

hogy sírokat bontottak fel, a tetteseket is fogták és a bíróság súlyosan el is ítélte őket. Ugyanezek azt is mondják, hogy nem lehet szó a Resicán ismert antiszemita csoportról, mert ez már szombaton kirándulni ment és csak vasárnap este tért vissza, a holttestet pedig hajnalban történt.

Antiszemita...

Mások pedig határozottan állítják, hogy a halottgyalázás nem különálló tett volt, hanem csak egy láncszeme annak az antiszemita atrocitás-sorozatnak, mely már hónapok óta nyugtalanítja a város zsidóságát. Mult évben több sírkövet döntöttek le a zsidó temetőben és néhány hónappal ezelőtt bevették a zsidó templom ablakait. Ugyanezek szerint nem valószínű, hogy a babonás nemzsidók éppen a zsidó temetőt választották volna ki szelleműzésre, mikor a zsidó temető mellett a nagy görögkatolikus román temető húzódik el. Az is ellene szól ennek a jóhiszemű felgátsnak hogy a szénaraktást a közeli nemzsidó temetőből hozták át.

De megállapították azt is, hogy fel akarják bontani a két évvel ezelőtt elhunyt *Hirsch László* sírját is, mely közvetlenül a *Klein József* mellett van. A bestiális lelki hulláégetőket azonban közben megzavarhatták.

Ez a tényállás, ezek a vélemények. Távozóban *Resicáról* lépett hozzánk valaki, mert közölni akarta, hogy újabb feltevés is akadt.

— Ugy hallottam — mondotta — hogy a temetőgyalázással kapcsolatosan komoly gyanúok merültek fel. Allítólag egy félőrült követte el a bűntényt, aki itt a közelben csavarog.

Ez is lehet. Emlékezzünk a *Niemerover* merényletre...

A nyomozás folyik. Nem tudni, melyik feltevést fogják majd a hatóságok elfogadni. Annyi azonban tény, hogy szomorú a zsidók között a hangulat és néhány, már évek óta itt lakó család csomogol. Költözöködik.

Fried Miksa

szegügyi Intézet laboránsnöje. Amerikai felszerelést hoztak. Gordon professzor ugyanis a Rockefeller intézet megbízásából végez a jasi egyetemen járványtani vizsgálatokat. Ekkor közösen végeztük el a Dick-féle próbátásokat, amelyek eredményeképpen a tegnapi napon megállapíthattuk, hogy mindössze 45 gyermek mutatott fogékonytágot a skarlát szemben. Egyidejűleg egy jasi egyetemi bizottság, mint a kolozsvári kiküldötték, minden gyerek torkából lepedéket vettek, amellyel bakteriológiai vizsgálatot végeztek. A vizsgálatok még folyamatban vannak és az eredményeket holnap fogják velünk Jasi-ból sürgöny útján közölni.

Az eddigi vizsgálatok alapján Gordon professzor hétfőn póstára adott harminc adag amerikai védőszérumot, amelyeknek adagolása a keddi napon fog megtörténni. A kolozsvári belgyógyászati klinika járványosztályának vezetője, dr. *Gavrilá docens* is a legnagyobb előkészítéssel bocsát 10-15 adag ugynevezett rekonzválcens szérumot rendelkezésre, amelyeket a skarlát iránt leghajlamosabb gyermekeknek fognak beadni. **Kedden és szerdán, e hó 20-án és 21-én befejezést nyerne az összes védőoltások, amelyek a gyermekeknek skarlát iránti mentességét biztosítani fogják.** További néhány nap elteltével, miután a skarlát terjedésének veszélye el lesz hárítva, a tihucai telep vezetője — minthogy a zárlat alól a telep felszabadul — minden hazakivándozó gyermeket a szülők kívánságára haza fogják bocsátani.

Súlyos hiba, hogy egyes lelkiismeretlen szülők megszöktették gyermekeiket a telepéről. Ugylátszik nem tudják, milyen nagy felelősséget vállaltak ezzel magukra. A telep vezetőse kénytelen minden megszöktetett gyermekről jelentést tenni a hatóságoknak, hogy ezzel megakadályozza a járvány széthurcolását.

Felavatták a Livazény-Bumbesti vasutvonalat és a petroszényi gázmaszkgyárat

A miniszterelnök és a kormány több tagja volt jelen a felavatáson

Petrosani, július 19. Petroszényben és Targu-Jiuban ünnepségekkel avatták fel a Bumbesti—Livazény között kezdődő vasutépítési munkálatokat és a petroszényi gázmaszkgyárat. Jelen voltak *Tatarescu* miniszterelnök, *Pop Valer* ipar és kereskedelmi miniszter és a kormánynak még több tagja. *Macovei* mérnök, a CFR vezérigazgatója nagy beszédet tartott, amelyben kiemelte a vasutvonal fontosságát. Hangsúlyozta, hogy a CFR igazgatósága nagy igyekvéssel szle-

síti a román vasuti hálózatot. *Tatarescu* miniszterelnök beszédében köszönetet tolmácsolta azoknak, akik a munkát keresztülvizsik. Ezután felavatták a petroszényi üzemeket.

Targu-Jiuban *Tatarescu* miniszterelnök birtokán látta vendégül *Pop Valer*, *Pranasovic* és *Inculetet*. Aktuális politikai kérdésekről volt szó és megbeszéltek a politikai vakáció tennivalóit is.

Lokalizáltak tekinthető a tihucai skarlát-járvány

A Rockefeller-alapítvány egyik amerikai tudósa a tihucai telep. Pár nap múlva a telep főtiszábadul a zárlat alól

Cluj-Kolozsvár, július 19. A tihucai skarlát járvány szerezésére lokalizáltak mondható. Dr. *Leitner Fülöp*, az Arvagonozó elnöke, aki rendkívül sokat dolgozik a járvány leküzdésére érdekében, kijelentette, hogy 16-ika óta újabb megbetegedés nem fordult elő. Az utolsó eset Klein Helén (*Cluj*) egészen könnyű lefolyású és a gyermek tegnap óta teljesen láztalan.

Dr. *Leitner Fülöp* tihucai kiszállásáról a következőket volt szives mondani:

— Együtt utaztunk a *Moldoveanu*-intézet asszisztensével, dr. *Vasile Lustru* urral Tihucára. Megérkezésünk után azonnal nekifogtunk a munkának, de egy órával később már megérkezett *Jasiból* *Gordon* professzor amerikai járvány-speciálista vezetésével dr. *Russu* asszisztens és *Bucsan* kisasszony, a jasi Egés-

5 szó

és egy dátum:

Ujságírók kerti ünnepélye július 24-én Református-kollégiumban

Mi lesz az Ujságíró napon!

Cluj, július 19. Kolozsvár minden naptáran a július 24-e vastag vonallal van aláhuva. Ez a nap a jókedv, hangulat napja lesz Kolozsvár: ezen a napon lesz a kisebbségi ujságírók kerti ünnepélye!

Felnőttek és gyermekek felejtethetetlen mulatsága készíli ezernyi meglepetés keretében.

A gyermekek napok óta azért jók, hogy elvigyék őket a szombat délutáni gyermek-ünnepélyre, ahol *Marcella* néni gyermekszínház, *Felhó Ervin* bácsi mókái, *Dékányi bácsi* gyermekcirrusza, *Sebestyén bácsi* babaszínháza, *rollerverseny*, *babakocsiszépségsverseny*, *százszorgászat*, *fagyaltszüret* és annyi más mókás multság várja az apraját...

...míg a nagyja este a kerti ünnepélyen fog mulatni a „*Valcerparadicsom*” bécsi kerti vendéglőjében, a *Szalmabárban*, a *szabateri* és *fedett tánchelyen*, a meglepetéseket nyugtósátrakban. *Szenzáció* műsor pompás számokkal. *Kolozsvárt* először lesz alkalma mindenkinek kipróbálni *mokrofőnhangját*. *Bárki* üzenhet bárki jelenlétnek a *stúdióból*. *Ötlet* lesz a „*Keresd a kulcsot!*” nagy rejtvényverseny is. *De* ezenkívül az *expresszház*aság, a *rigmusos szívsátor*, az *ujrészertombola*, a *fagyaltszüret*, *három zenekar*, *virágcsata*, *stb.*, *stb.* annyi meglepetése avatja szombaton a *református kollégiumban* az év legjobb mulatságává a kisebbségi ujságírók napját.

Üvegszakmából nőtlen fiatalombert

Üvegátnézőnek keres a

Pădurea-Üveggyár

Ajánlatokat Oradea, Str. Avram Iancu 3. címre.

scu család tagjaiból Mihail Manolescu, Mircea és Grigore

sov augusztus elsőredai fiókját.

gállapította, hogy a cság 60 millió lej érték előtt. Emiatt a eljárás indult ellene, an lesz a tárgyalása

utóbbi igazgatósági met, alelnökké N. rescut választották

ek január elseje óta ólag 510 tonna Óndadapesti Ganz-gyár nagy olvasztókemenczésére dolgozik. Az re 42.45 tonna.

ársasága az 1935... rlegét igen kedvező szta nyereség jóval letév 450.000 svájci amát.

sek

Bucuresti: Julius típusu legénységi zése.
Bucuresti: Julius egyenruhaposztó be.

m, Bucuresti: Julius al kórház építkezé- 2,400.000

Bucuresti: Julius lej értékű munká-

érium, Bucuresti: k, drogok és dezin-

Bucuresti: Julius cm-es, 80 ezer iv 96/48 cm-es indigó-

atósága, Bucuresti: na lemez és profi-

eladónő

nyelvtudásai a másból felvételt. kiadóhivatal tő- gén.

SPORT

Négy országos rekordot javítottak a kolozsvári atlétikai versenyen

Cluj, július 19. (Az Uj Kelet tud.) A Balkán Kupa atlétikai versenyre való tekintettel tegnap Kolozsváron a szövetség intézőinek megfelelőleg országos atlétikai versenyt rendezett a Kolozsvári Atlétikai Clubja. A versenyen, amelyet a Károly parkban levő új stadionban bonyolítottak le, 13 egyesület mintegy hatvan atlétája vett részt. A verseny érdekese és végig izgalmas küzdelmeket, elég jó eredményeket és négy országos rekordot eredményezett:

A verseny eredményei a következők:
Súlydobás: 1. Gurău (CA Braila) 13.44, 2. Havalet (Metropola) 12.40, 3. Marian (Vif. Dacia) 12.33.

1500 m síkfutás: 1. Kiss (UDR) 4.25, 2. Necula (Vif. Dacia) 4.26, Hídeg (Esta Sun) 4.29.3.

100 m síkfutás: 1. Ghitescu (Vif. Dacia) 11.4, 2. Kovács (CAC) 11.4, 3. Foszto (CAC) 11.5.

Magasugrás: 1. Stoichescu (Soimii Cluj) 173, 2. Alexandrescu (CAC) 168, 3. Talschi (Jahn) 168.

Kalápcsvetés: 1. Katona (Rékás) 42.47, országos rekord. 2. Biró (CAC) 41.70, 3. Opt. Bodea 36.89.

110 m gát: 1. Maescicu (Dagos Voda) 15.9, országos rekord. 2. Krupka (Esta Sun) 16.4, Bánffy (CAC) 17.6.

400 m gát: 1. Lazar (Vif. Dacia) 52.6, 2. Nemes (CAC) 53.2, ifjúsági rekord. 3. Lapusan (Vif. Dacia) 53.3.

Díszkoszdobás: 1. Havalet 47.57, országos rekord. 2. Marian (Vif. Dacia) 40.16, Dietrich (Jahn) 39.27.

200 m: 1. Ghitescu (Vif. Dacia) 23.1, 2. Nemetz (CAC) 23.5, Szölösi (Rékás) 23.6.

Távolugrás: 1. Stoichescu (Soimii Cluj) 6.93, 2. Lupan (Vif. Dacia) 6.69, 3. Ciaciani (Venus) 6.59.

800 m: 1. Necula (Vif. Dacia) 2.07.9, 2. Bindea (CAC) 2.9.6, 3. Hídeg (Esta Sun) 2.10.6.

Gelelyvetés: 1. Ciaciani (Venus) 48.32, 2. Dietrich (Jahn) 47.63, 3. Marian (Vitorul Dacia) 46.23.

Rúdugrás: 1. Biró (CAC) 360, 2. Eilhardt (Rékás) 352, 3. Szölösi és Bánffy (CAC) 332.

Hármasugrás: 1. Stoichescu (Soimii Cluj) 13.39, 2. Pojovici (Vif. Dacia) 13.22, 3. Talschi (Jahn) 13.9.

400 m gát: 1. Krupka (Esta Sun) 58.1, országos rekord. 2. Lapusan (Vif. Dacia) 58.9, 3. Maescicu (Dragos Voda) 59.9.

4x200 m staféta: 1. (Vif. Dacia), 2. CAC 1.35, 3. Esta Sun 1.37.

Csik Ferenc szombaton este, még gyengébb időt uszott

Cluj, július 19. (Az Uj Kelet tud.) Szombat délutáni bemutatója után Csik Ferenc, a 100 méteres gyorsúszás olimpiai bajnoka és Lengyel Árpád magyar bajnok a szombat esti uszóversenyen is résztvettek. Csik Ferenc azonban az esti versenyen is csak st. lusaival és remek startjával tűndökölt, gyorsaságát ezúttal sem demonstrálta annyira, hogy a 100 méteres gyorsúszásban gyengébb időt uszott, mint délután: a gyenge mezőnyű versenyt 1 perc 02.8 idővel nyerte. A 100 méteres hátúszásban Lengyel magyar bajnok bizonyította be kivételes tudását. Könnyedén, pompás stílusban uszott Lengyel, még ha az ideje nem is okozott meglepetést: 1 perc 15 mp-vel lett első. Az uszóverseny után vízpolómérkőzés következett: a CAC együttese 4:3 arányban győzte le Kolozsvár kombináltját.

A Sportul Studentesc bekerült az A. ligába

Cluj, július 19. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság B) Keleti csoportjában az utolsó mérkőzés került tegnap eldöntésre a Sportul Studentesc és a chisinaui Sporting csapatai között. Győzött a Sportul Studentesc 1:0 (1:0) arányban. A bucaresti egyetemi együttes ezen győzelmével bekerült a Nemzeti Bajnokság A) csoportjába.

Barátságos mérkőzések

Timisoara. CAMT—Ripensia 4:1 (2:1). Chi-nezul—Rapid 12:2 (2:1). Galvani—Freidorf 3:1 (1:1). Progresul—CFR 3:3 (3:1). Ez utóbbi mérkőzést Bindea, a Ripensia játékos-a vezette, akit a mérkőzés után súlyosan inzultáltak.

Oradea. Staruinja—CAO kombinált 6:1 (2:1).

Meglepetések a Szatmári Kupa első fordulóján. Tudósítónk jelenti: A Szatmári Kupa

első fordulóját tegnap játszották, amely két meglepetést eredményezett. Szatmáron a Barkochba csak 3:3 arányú döntetlent ért el a Maramuresul ellen, a Phönix tartalékcsapata Nagybányán 2:0 arányban vereséget szenvedett az Aurmától.

Tárgumures, KMSC—MTE 1:1 (0:1). A kolozsvári munkások birkózógárdája az országos bajnoki küzdelem során tegnap 5:2 arányban legyőzte a nagyváradi Staruinja együttesét.

Blum Zoltán a CAO edzője, Tudósítónk jelenti: A CAO labdarugóegyesület és Blum Zoltán, a Ferencváros volt edzője között megállapodás jött létre, mely szerint Blum a jövő szezonra is a nagyváradi egyesülethez szerződik. Blum mérsékelt anyagi igényelt és így jöhetett létre a CAO-ra kétségtelenül előnyös megállapodás, amelyet egy évre kötöttek.

Külföldi eredmények

Ausztria—Ferencváros 4:1 (2:0)

Bécsből jelenti: A Közép-Európa labdarugókupa középdöntője során tegnap játszották az Austria—Ferencváros mérkőzést, amelyet az Austria biztosan nyert meg 4:1 (2:0) arányban. Az Austria góljait Jerusalem (2), Sindelar és Stoh lökték, a Ferencváros gólját 11-esből Sárosi dr. szerezte. Tekintettel az Austria háromgólos előnyére, nem valószínű, hogy a revánsmérkőzésen, amely a jövő vasárnap Budapesten lesz, a Ferencváros tuljuna.

Budapest. Törekvés—BZKRT 4:1 (2:0). Vác. VSE—Győri ETO 1:0 (0:0). A Törekvés és Győri ETO bekerültek a magyar

Október 3-án: Románia—Magyarország

Sovata, július 19. Luchide, a futballszövetség főtájkára vasárnap meglátogatta Szovátán dr. Fodor magyar szövetségi főtájkárt. Ez alkalommal megtárgyalták a Románia—Magyarország válogatott futballmérkőzést, melyet október 3-án Bucarestben tartanak meg. A dátum még nem egészen végleges,

Vásároljon kolozsvári Zsidó-kórház sorsjegyet!

Segít szegény betegeknek és örömet szerez önmagának

Huzás 1937. augusztus hó 5-én

4000 sorsjegy, 400 nyeremény
Egy sorsjegy ára 50 lej!

Elárusítók Erdély és Bánát minden jelentősebb városában

Nemzeti Bajnokság első osztályába.

Szolnok. Magyarország—Ausztria 73:51. Válogatott atlétikai verseny.

Baltonalmádi. Magyarország—Ausztria 3:3. Közép-Európa teniszmérkőzés.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyező 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbíthatunk, ha portóbellyeg mellékelte van.

Házasságokat díszkérő mellett közvetít Klein Mór Áiud, Str. Pfinjntul CaPoi 44. (Válaszbélyeg).

Keresek 30—40 év körüli magános nőt, aki két ember mellett a háztartás teendőit el látná. Házamban nyugodt, barátságos otthon talál. Levelet „Abszolút magános” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

Motorkefékár, abszolút új, B. S. A. ötszázazas sport, új gumikkal eladó. Radó, Oradea, Parcul Traian 6. Sindicat.

Megvételre keresek

perzsaszőnyeget, bármely méretűt, ezüst Besterket és tájakat, valamint dísztárgyakat, régiségeket, zongorát, pianinót. STERNBERG régiségkereskedés Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 13.

Partnert keres tisztviselő augusztus elsejére borszéki nyaralásra. Cim a kiadóban.

3 szobás komfortos villalakás kiadó. Maloasa 7.

כשר ארץ ישראל „Deva” ברך Cluj, Str. Iasiilor 1.

Esküvőkre, barmicva és egyéb ünnepi alkalmakra a legjobban és legolcsóbban jön ki, ha tésztaüzletjeit nálunk szerzi be. Legfinomabb tészta, fagyaltok. Olcsó árak.

כשר ארץ ישראל „Deva” ברך Cluj, Str. Iasiilor 1.

Autóalkatrész, autófelszerelés és technikai üzlet Devan forgalmas helyen, jól bevezetve, rajon autóképviseléssel együtt, elköltözés miatt, átadó. Megfelelő tőkével rendelkező érdeklődők részletes felvilágosítást kaphatnak Martin Baum & Co. Deva cégnél.

Központban elegánsan butorozott különbejárati szoba, fürdőszobahaszánálattal, 10 adó. Esetleg teljes ellátással. Cim a kiadóban.

Hálószobaberendezés modern, politurosz, diófafurniros eladó. Berkovics műasztalos, Eminescu 2.

BERGHEIM AZ ÚJ KELET LELKÉ: HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

Sajtó alatt!

Még mindig...

Barzilay István novellás kötete

10 novella

az erdélyi zsidóság életéről, ifjúságának prc biémáiról, chaluco-mozgalmának mozzanatairól. Az első erdélyi könyv, mely irodalmi formában tárja fel az erdélyi zsidó nép életét. Megrendelhető 100 lej előzetes beklldése ellenében (vidékre még 10 lej portóköltség) az Uj Kelet kiadóhivatalában.

HI

— Sikeres vizsgáló Olaszországba utazik. A királyi udvartartás hogy Mihály nagyvár, az ötödik liceum vizs beiratkozásra nyert alkalom, hogy Öfels meg a trónörökös megtudta a vizsga. Anghelescu közökl iratlag értesítette. V osztálya megjelent ahol a nemrég elhun gán koszorut helyez kitüntetette volt az majja szerint a ma meggy vakációzni.

— Tíz ütött ki. Bucarestből jelenti Fox moziban tűz ütö ben nagy pánik kee na oly kicsi volt, ho kiürítet. e termet.

— Pomponiu ezre költököből. Bucur városi lapok azt a k, hogy Pomponi katonai törvényszék lemondását és kilépe ből. Az ismert kato szerepet játszott a seregéből való kilépés

Csütörtöktől a filmgy műve:

— A Román vezér látogatása a velencoból. Velencéből jelen 30 tisztje ma megleri lézserraktárt és tőzvédelmi, majd a t zezett fogadáson vet

— A Malomárokbá ntézet egyik betege, végén, a Malomárokbá meretlen idősebb férfi árótelők. Azonnal ér kthonan a szolgálatos a helyszínre és a já emelték a vízből a h rúha volt, felette p peny. Dr Cămpian ren levő monogramm z a rákdutatóból s következtetett, hog valószínűleg a rákku mazottja lehetett.

— ahol kiderült, hogy v onnan Grosan Vasile bal ezelőtt súlyos g A beteg tudta, hog menthetetlen és val a öngyilkosságot. A smerte a hullóban e ház és a rendőrség kozzartatózót.

— Munkanélküli an. Varsóból jelen munkanélküli fejszét két gyermeket, ak vos. Ugyanakkor m cószt és megsebesít elgyújtotta házát és t, amit azonban m engző ember boi reit. Letartóztatták

— A „Buletinul artalommal jelent inul Saptamanii” 20 álatá hirt ad a vik esebb események öl etkező cikkeket en ánosítása. Egy év szségban, A íák v an, ezenkívül küll u Ális, cikkek, as port, sakk-rovatok, folyóirat az ösz en 10 leies árban t — Tisá Biáv Bu elenti: Tisá beávk il sok zsidó keres dők memo andum pszövetségi man ztak: Palesztina fe

A nyári szezon szükségleti cikk

HIREK

— Sikeres vizsgálja után Mihály nagyvajda Olaszországba utazik. Bucurestiből jelentik: A királyi udvartartás hivatalosan jelenti, hogy Mihály nagyvajda szép sikerrel tette le az ötödik licium vizsgáit és a hatodikba való beiratkozásra nyert jogot. Ez volt az első alkalom, hogy Őfelsége a király nem jelent meg a trónörökös vizsgáin. De azonnal megtudta a vizsga eredményeit, mert dr. Angelescu közoktatásügyi miniszter táviratilag értesítette. Vasárnap a nagyvajda és osztálya megjelent a Sf. Vineri temetőben, ahol a nemrég elhunyt Dan Mavrus diák sírján koszorút helyeztek el. Az elhunyt diák kitüntetésre volt az osztálynak. Az Informația szerint a nagyvajda Olaszországba megy vakációzni.

— Tűz ütött ki egy bucaresti moziban. Bucurestiből jelentik: Vasárnap délután a Fox moziban tűz ütött ki. A közönség körében nagy pánik keletkezett, de a nézők száma oly kicsi volt, hogy baleset nélkül sikerült kihaltni a termet.

— Pomponiu ezredes kilépett a hadsereg kötelékéből. Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok azt a feltűnést keltő hírt közlik, hogy Pomponiu ezredes, a legfelsőbb katonai törvényszék királyi ügyésze beadta lemondását és kilépett a hadsereg kötelékéből. Az ismert katonai jogász annak idején szerepet játszott a Skoda-perben is. A hadseregből való kilépése nagy feltűnést keltett.

— A filmgyártás klasszikus remekműve: **BEN HUR**

— A román vezérkar harminc tisztjének megfogadása a velencei katonai intézményeknél. Velenceiből jelentik: A román vezérkar 30 tisztje ma meglátogatta a velencei tengeri lövészraktárt és több más katonai intézményt, majd a téraparancsnokságon rendezett fogadáson vettek részt.

— A Malomárokból ilte magát a rákható beteg egyike. A Caramidarilor ucca téren, a Malomárokból, tegnap éjszaka ismeretlen idősebb férfi hullájára bukkantak a keréktelők. Azonnal értesítették a rendőrséget, honnan a szolgálatos rendőrszt szállott ki a helyszínre és a járókelők segítségével kiemelték a vízből a hullát, amelyen csak alsóruha volt, felette pedig fehér kórházi köpeny. Dr. Câmpianu rendőrköszár a köpenyben levő monogramról megállapította, hogy az a rákhatóból származik és ebből arra következtetett, hogy az ismeretlen hulla valószínűleg a rákható beteg, vagy alkalmaszintje lehetett. Értesítette a kórházat, ahol kiderült, hogy vasárnap folyamán elhunyt Grossan Vasile beteg, akit néhány nappal ezelőtt súlyos gégerákial megoperáltak. A beteg tudta, hogy az operáció ellenére semhivetlen és valószínűleg ezért követett öngyilkosságot. A kórház személyzete felmererte a hullában az elhunyt beteg. A kórház és a rendőrség értesítették Grossan özvegyét.

— Munkanélküli rémtette Lengyelországban. Varsóból jelentik: Vroblevski gdnial munkanélküli fejszével megölte feleségét és két gyermekét, akik közül a kisebbik két éves. Ugyanakkor meggyilkolta egyik unokáját és megsebesítette sógorát, majd pedig elgyújtotta házát és öngyilkosságot követett el, amit azonban megakadályoztak. A végtagzó ember borotvával akarta felválni magát. Letartóztatták.

— A „Buletinul Săptămânii”. Változatos tartalommal jelent meg f. hó 18-án a „Buletinul Săptămânii” 21-ik száma. — Fotoszólata hirt ad a világon történt összes érdekesebb eseményekről. — A tartalomról a következő cikkeket emeljük ki: Határaink románosítása. Egy évi ádáz háború Spanyolországban. A fák védelme. Humor a divatban. Ezenkívül különböző tudományos, kulturális, cikkek, asszonyok, humor, bridge, sport, sajk-rovatok, folytatások regény, stb. — Folyóirat az összes újságelárusító helyen 10 leies árcan kapható.

— Tűz Eőv Bucurestiben. Tudósítónk szerint: Tűz beávkor a fővárosban rendkívül sok zsidó kereste fel a templomokat. A zsidók memo andumot szerkesztettek és a zsidószövetségi mandátumbizottságnál tiltakoztak Palesztina felosztása ellen.

— Az Országos Izraelita Iroda legújabb kiadványa, amely a napokban jelent meg, magába foglalja az Erdély-Bánát-i nyugati ritusu hitközségeknek legutóbb Váradon, f. évi május hó elején tartott jubiláris kongresszusának teljes lefolyását, az ott elhangzott jelentésekkel, ünnepi és emlék-beszédekkel, határozatokkal és a kongr. jegyzőkönyvével. A tartalmas füzet, melyet Lax Saluator az Orsz. Izr. Iroda főtákará szerkesztett, mint olvasmány is rendkívül érdekességre tarthat számot, mert a főtákar beszámolóján, jelentésein és jegyzőkönyvén kívül különös érdekességű Dr. Adorján Armin orsz. einök mélyreható és hatásos ünnepi megnyitó beszéde, külön tanulmány dr. Fischer József v. képviselő, irodai alelnök előadása az Iroda múltjáról, jelenéről és jövő feladatairól. Külön említésre méltó Dr. Lövy Ferenc rabbi-egyesületi elnök áhitatot keltő, magas szányalású gyönyörű szép ünnepi beszéde, melyet a kongresszust megnyitó ünnepi istentiszteleten a Cion templomban mondott el és felejtethetetlen emléket állít Dr. Kecskeméti Lipót váradai főrabinak Dr. Vágvölgyi Lajos aradi főrabbi által a kongresszus alkalmával elmondott nagyhatású, remek emlék-beszéde, amely a templomi szónoklatokat messzi tun szárnyak eloquenciával és gyönyörű stílusával, magvas tartalmával frenetikus mély hatást ért a kongresszuson. Ezen beszédek elolvasása is külön élvezetet nyújt az olvasónak.

— Öt év múlva eldugul a Duna delta. Bucurestiből jelentik. Galajon tegnap ünnepelték a város dunai kikötővé való nyilvánításának száz éves évfordulóját. Galaji Mihail Sturza fejedelem alatt vált kikötővé. Rizea admirális beszéde tartott, melyben többek között azt is mondták, hogy Spatt angol őrnagy számítása szerint a Sulina csatorna legkésőbb öt éven belül bedugul.

Minden idők legnagyobb filmje: **BEN HUR**

— Középleletavafások. Bucurestiből jelentik: Turmu-Magureleben Antonescu Victor pénzügyminiszter jelenlétében avatták fel az új székességi házat, valamint az új stadiont és a mezőgazdasági kamara épületét. Antonescu szerencsekívánatait fejezte ki a megye lakosságának a szép teljesítményért.

— El a belei el vannak dugulva és gyomra rossz, új folyamodjék azonnal a természetes, „Ferenc József” keserűvízhez, mert ez már csekély, alig egy pohányi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen tisztítja az emésztés útját a jó étvágyat és friss közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

— Megjelent a Dr. Meisel F. Alajos Stettini főrabbi által 1855-ben írt „Homilien über die splene der Vater” című ötkötetes könyvnek „Magyarizatok az atyák tanításai Pirke Aboi-hoz” 200 oldalas magyar fordítás első kötet. A mult században több kiadást megért könyv megrendelhető fordító-nál: Schreiber Samuelnál Oradea, Strada Millerand I. 80 lei beküldésével melynek vétele után a könyvet azonnal megküldik.

— Mihalache a rádióban. Bucurestiből jelentik: Mihalache, a nemzeti parasztpárt élnöke, visszatért Topoloveniból és megtartja előadását a rádióban a muscelmegeyi szövetség kezeti mozgalomról.

— Felhívás a zsidó orvosokhoz. Az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző felkéri a zsidó orvosokat, hogy nyomtatásban megjelent műveiket (doktori értekezések, különlenyomat tudományos folyóiratokból stb.) az alábbi címre haladéktalanul megküldeni sziveskedjenek: Dr. Marton Lajos Cluj, Str. Filipescu 6. La Clubul Salom. Ugyanakkor felkérnek, hogy a jövőben megjelenő munkáik egy-egy példányát esetenként szintén a fenti címre küldjék meg.

SCHWARTZ MENYHERTNÉ orth. zsidó

leánynevelő intézete - internátusa

Oradea, Str. Ep. Clotogariu 8. A város központjában. Tágas parkos udvar. — Az 1937—38. iskolai évre a beiratás megkezdődött. A növendékek kitünő ellátáson kívül szakszerű előkészítésben részesülnek a bentlakó diplomás tanárnők útján. Az intézetben tenisz- és korcsolyapálya! Zenei kiképzés! Idegen nyelvek! Mérsékelt díjak! Kitünő referenciák! Prospektus!

A PATTANÁSOK megtévesztik... ne hanyagolja el őket!

Ha helyi megjelent az első, alkalmazza azonnal ezt a nagyszerű gyógyszert: Cadum-kenőcsöt! Hamarosan el fognak tűnni: Rovarcspések, karcok, könnyű égési sebek, vörösség, irritált arcbőr? Cadum-kenőcs nélkülözhetetlen. Nem szabad hiányoznia egyetlen háznál sem. Dezinfectál, megszünteti a viszketésséget, felhosszítja a daqanokat, siettet a seb gyógyesét. A Cadum-kenőcs a kiütések számitalon esetét gyógyította meg.

Kérjen csakis valódi Cadum-kenőcsöt!

— Szerdán klubestély a Zsidókórház és a Nőegylet javára. A cluji Zsidókórházegyesület hölgybizottsága és a Nőegylet karöltve július 21-én szerdán este 9 órai kezdettel az Újságíróklub nyári helyiségében klubestélyt rendez. Esős időben a nagyterem áll a vendégek rendelkezésére. Szalonzene, tánc, játék gondoskodik a hangulatról. A háziasszonyi tisztet a két testület hölgybizottsága vállalta magára. Külön meghívókat nem bocsájtanak ki. Az estély nagyon sikeresnek ígérkezik.

— Időjárásjelentés. A légnymás esőkkel, változó felhőzet, helyenként viharos eső várható. Hétfőn délben Bucurestiben a hőmérséklet 31 fok Celzius volt.

— A „harmadik” kitüntetés. Egyik bécsi előfizetünk írja: „A napokban olvastam az Uj Keletben dr. Fenichel Mór és dr. Balázs Endre fiairól, hogy kivételesen dicséretes eredményel érettségiztek. Az örömhírehez van szerencsém egy harmadik kolozsvári fiút bejelenteni, Blau Jehosuat, aki a „kettővel” együtt végezte a kongresszusi iskola elemi osztályait. Blau Jehosua, aki fia dr. Blau Pálnak, a kiváló publicistának, a bádeni állami gimnáziumban a legfényesebb eredménnyel érettségizett diák: színjelen, vagy ahogy a minősítés szól: „zum Hochschulstudium mit Auszeichnung reif”. Blau Jehosua (nevének ósm zsidó jellege ellenére) soha nem érezte az állítólagos osztrák antiszemitizmust, szombaton nem kellett írnia.

Diadalmasan visszatér **BEN HUR** hangos változatban a METRO GOLDWYN FILMGYAR briliáns produkciója **Ramon Novaroval** a ROYAL mozgóban.

de még az érettségije terminusát is az ő és egy realiskolai kollégája kedvéért, aki szintén nem ír sabbeszkor — megváltottatták.”

— Eltemették Gabriel Károlyt. Tegnap délután temették el a gríasi részvét mellett Gabriel Károlyt, a romániai grafikai munkások szakszervezetének elnökét. A temetés mintegy háromezer ember vett részt. A nyomdai munkások szakszervezetének kolozsvári székháza udvarán felállított ravatal előtt Ursica a nyomdász-kartársak nevében mondott gyászbeszédet. Dzsida Jenő a kisebb ségi újságírószervezet nevében és a Keleti Újság munkatársai nevében mondott költői szépségű, megható bucsuztatót, majd Kandel Ignác a szociáldemokrata párt és a munkásság nevében vett bucsut a példás életű halottól. A temetőben Terhes Gyula a nyomdászszakszervezet, Stroia az országos sajtótanács, Lengyel Albert a grafikai munkaadók szövetsége, Lengyel Sándor a Lapkiadó Rt. nyomdájában dolgozó kartársak nevében, Muresan Adexandru a szociáldemokrata párt, végül pedig Huber Károly nagyszabedeni kiküldött a vidéki nyomdászszervezetek képviselőiben mondott bucsuzsédet. Az egyházi szertartás nélkül lefolyt temetést az énekkarok számai fejezték be, azután elhantolták Gabriel Károlyt, az érdemekben gazdag munkászervezt, a nyomdásztársadalom nagy halottját. A temetésen számos testület, így a kisebbségi újságírószervezet is képviseltette magát.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

OPERA MOZGÓ MŰSORA:
Hétfőn premier: Gyilkosság a főpróbán.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:
DRAKULA LEANYA. Premier. Fősz.: Otto Kruger, Marguerite Churchill. A hipnotizmus legnagyobb diadala. Ezer szenzáció. Izgalmas cselekmény. Legújabb Fox Journal. Olcsó nyári helyárak: 15 és 19 plus 5. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órákor.

DAVILA MOZGÓ MŰSORA:
Szombattól: Kettős műsor: I. Halállovag. Fősz.: Ken Maynard. Izgalmas cowboyfilm. II. Casca Diva. Eggerth Márta legszébb énekes filmje.

MUNKÁJ MOZGÓ MŰSORA:
Kedden, szerdán 3, 6 és 9 órákor Okluzváron utoljára: I. A mi kis lányunk. Erdő a legbájosabb filmsláger. Fősz.: Shirley Temple és Rosemary Amer. II. Szeres, daloldj, nevsz. Pazar kiállítású operett. Fősz.: Ann Sothern és Edm. Lowe. III. Journal. Az király koronázási ünnepe.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, július 20.
Bucuresti. 6.30: Torna, vidám zene, lemezek, orvosi tanácsadó, szakelőadások, hírek. 13: Vidám déli zene. 15: Hírek, időszerű előadás. 19: Könyvi és tánclemez. 20.20: Könyvi lemezek. 21.10: Katonazene. Közben operett. 23.30: Könyvi és tánczene.
Budapest I. 7.45: Torna, hangmezek, étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Divatos kézimunkák, felolvasás. 13.05: Lemezek. 13.30: Hírek. 14.40: Hegedű zongorakísérettel. 15.40: Hírek. 17.15: Előadás. 18: Dicsőség, elbeszélés. 20.50: Magyar nóták cigányzenekísérettel. 21.40: Hírek. 22: Vihar Párizs felett, hangdráma. 23.05: Ének zongorakísérettel. 23.35: Angolnyelvű előadás. 23.50: Szalonzene. 1.05: Hírek.
Budapest II. 19.10: Felolvasás. 19.45: Lemezek. 20.15: Mezőgazdasági félóra. 21.05: Előadás. 21.35: Előadás. 22.05: Szalonzene.

Július 20-án megnyílt

a Tarquimurest-marosvásárhelyi

SPLENDID-szálló

újnan épített

30

modern, csendes, kényelmes szobája. Ragyogó tisztaság, hideg-meleg víz. Kereskedelmi utazók egyesületének tagjai részére jelentékeny engedmény.

idő-
gyet!

ken és
ának

szíus

emény
lej!

minden

RÖVHÍREK

szó 3 lej, vastagabb
aprólétezés 20 lej.

számlák kedvezmény.
dóre fizetendő. Jelzés
hitunk, ha portobélyeg
van.

kezdő mellett közvetít
Pintul Carol 44. (Vá-

örüll magános nő, aki
háztartás teendőit el-
gond, barátságos ott-
„Abszolút magános”
ba kérek.

zolat új, B. S. A. 8-
kál eladó. Radó, Ora-
Sindicat.

reszek
mely méretűt, ezüst
at, valamint dísztár-
zongorát, pianinót.
Egyszerűsítés Oradea,
and 13.

szíveskedő augusztus
fálásra. Cim a kiadó-
s.

villalakás kiadó. Ma-

zde „Devas” 377
Iasiilor 1.

és egyéb ünnepi al-
és legolcsóbban jön ki,
nálunk” szerzi be. Leg-
yaltok. Olcsó árak.

„Hosguche”-juk alatt.

felszerelés és technika
s helyen, jól bevezetve,
ttel együtt, elköltözés
dó tökével rendelkező
felvilágosítást kaphat-
Co. Deva cégénél.

san butorozott külön-
szobahasználattal,
ással. Cim a kiadóban.

modern, politturoz,
Berkovics műasztaloz.

TELKHE:
N AZ UJ KELETBEN

kóser ecetgyár létesült. Figyeljen a **TIGRIS** márkára!

Kellemes aroma, elsőrangú minőség, vesényképes árak. Fűszerezés kérjenek azonnal ár-
ajánlatot a gyártól: Fabrică de Oțet Tigru, Oradea. (Tel. 503.) A gyár a nagyváradi ort.
rabbinátus kaszusz-bizottságának felügyelete alatt működik.

כשר אף למיהדרין מהמהדרין

